

BİTİŞİK YAZILAN BİRLEŞİK KELİMELER

1. Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Birbiri, kaynana

2. *etmek, edilmek, eylemek, olmak*, yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

Emretmek, hissetmek

3. Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Aslanağzı, keçiboynuzu, danaburnu, itdirseği, kargaburnu balıksırtı

4. Somut olarak yer bildirmeyen *alt, üst ve üzeri* sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:

Ayakaltı, bilinçaltı

5. İki veya daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş kişi adları, soyadları, lakaplar; il, ilçe semt vb. adları bitişik yazılır:

Alper, Birol, Gülnihal, Kabataş, Çanakkale

6. Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:

Çekyat, albeni

7. Ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır:

Güneybatı, kuzeydoğu

8. Baş sözüyle oluşturulan sıfat ve isim tamlamaları:

Başbakan, başçavuş, aşçıbaşı, binbaşı,

9. *Ağa, baba, bey, efendi, hanım, nine* vb. sözlerle kurulan birleşik kelimeler:

Ağababa, ağabey, beyefendi, hanımanne, hacıağa,

10. *Biraz, birçok, birçoğu, birkaç, birkaçı, birtakım, herhangi, hiçbir, hiçbir* belirsizlik sıfat ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.

1. Aşağıdaki yardımcı eylemlerle yapılan birleşik fiillerin nasıl yazıldıklarını karşılarına yazınız.

Af etmek..... →

Hapis olmak..... →

Ret etmek..... →

Arz etmek..... →

Rica etmek..... →

Kayıp olmak..... →

Park etmek..... →

2. "Birleşme sırasında sözcüğün her ikisi veya ikincisi anlam kaybına uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır."

Bu kurala göre aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin yazımı doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına (Y) koyunuz.

() Elindeki kargaburnu ile tamire başladı.

() En sevdiğim tatlı dilber dudağıdır.

() Derste yer çekimi konusunu işledik.

() Bahçe hanımeli çiçekleriyle doluydu.

() Elindeki toplu iğne ile bir şeyler yapıyor.

() Her sabah kuş burnu çayı içerim.

() Evdeki karadullar için ilaç kullanıyorum.

() Gözünde çıkan it dirseği için damla kullanıyor.

() Köpek balıkları sahile kadar yaklaşmış.

() Van kedisinin gözleri farklı renklerde.

() Ormanın her yanını deve dikenleri sarmış.

() Çalığışu çok küçük bir hayvandır.

() Babam bal köpüğü renginde bir kazak aldı.

() Saman yolu bu gece ışıltı ışıltı.

3. Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılan birleşik sözcükleri düzeltip o sözcüklerle ilgili kuralları yazınız.

- a. Bu köyü çoktan terketti o.
Doğru yazım:
Kural:
- b. Onu akşam üstü sahilde gördüm.
Doğru yazım:
Kural:
- c. Hoşgeldiniz diye karşıladılar bizi.
Doğru yazım:
Kural:
- d. Bir şeyler olacağını his etmiş gibiydi.
Doğru yazım:
Kural:
- e. Akşam öğretmen evinde düğünleri varmış.
Doğru yazım:
Kural:
- f. Pazardan ayşe kadın fasulye aldım.
Doğru yazım:
Kural:
- g. Emir ettiğin gibi hallettik işleri.
Doğru yazım:
Kural:
- h. Gölden bir yeşil baş havalandı.
Doğru yazım:
Kural:
- i. Kış gecelerinde beş taş oynardık.
Doğru yazım:
Kural:
- j. Kuzey doğudan soğuk hava gelecekmış.
Doğru yazım:
Kural:
- k. Bir kaç gündür görüşemedik onunla.
Doğru yazım:
Kural:
- l. Şüpheliyi göz altında tutacaklarmış.
Doğru yazım:
Kural:

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bitişik yazılması gereken birleşik sözcük ayrı yazılmıştır?

- A) Hastayı şehir hastanesine sevk ettiler.
B) İşlerini bitirince ortalıktan kayıp oldu.
C) Emirhan yine hasta olmuş.
D) Sen hiç ateş böceği gördün mü?

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Rüzgâr güneydoğu yönünden esiyor.
B) Hafta sonunda kar yağışı bekleniyor.
C) Çocuğunu başka okula nakil ettirdi.
D) Başçavuş, askerleri revire götürdü.

6. Somut bir yer bildirmeyen “alt, üst ve üzeri” sözcükleriyle yapılan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Bilinç altında neler var senin öyle?
B) Onunla bir süre ayaküstü konuştuk.
C) Akşamüzeri sahilde gezeceğiz.
D) Gözünün altına bir sinek konmuş.

- I. Bayramda huzur evini ziyarete gittik.
II. Aşçı başının yaptığı yemekler çok lezzetliydi.
III. Beyefendi bu saate kadar uyumuş mu?
IV. Saçını balıksırtı şeklinde yaptırmış.

7. Numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde birleşik sözcüklerin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) I – II
B) I – III
C) II – IV
D) III - IV